

Výročie posviacky Lateránskej baziliky – Eucharistia, chlieb vytvárajúci jednotu Cirkvi
(Lateránska bazilika – symbol jednoty katolíckej Cirkvi; bula *Spes non confudit*, 17)

Jozef Šoška

Bratia a sestry, zídení pred tvárou živého Boha, zahaleného v odeve chleba, uvedomme si, že Eucharistia je ako tajomný magnet, ktorý k sebe do jednoty priťahuje všetkých, ktorí na nej majú účasť. Veď ako magnet k sebe prirodzene priťahuje kovové časti, a zjednocuje ich so sebou, tak aj Kristus – *magnet celého stvorenstva*, cez Eucharistiu k sebe priťahuje a so sebou zjednocuje tých, ktorých krst nadprirodzene na toto zjednotenie uspôsobil. A takto sa tvorí Cirkev – Kristovo tajomné telo.

V starej eucharistickej modlitbe v spise *Didaché* z roku 90 sa o tomto vťahovaní do jednoty Cirkvi spieva:

„Ako bolo toto zrno rozptýlené po vrchoch a zhromaždené sa stalo jedným chlebom, tak nech sa zhromaždí tvoja Cirkev od všetkých končín zeme do tvojho kráľovstva, lebo tvoja je sláva a moc skrze Ježiša Krista na veky.“

Každý z nás je mocou krstu zrnkom nebeskej pšenice, rozdrvenej odumretím sebe a hriechu (porov. *Mt 16,24, Rim 6, 2–11*), no vodou krstu umiesenej a ohňom Ducha svätého v birmovaní upečenej ako voňavý chlieb do podoby toho, ktorý sám je Nebeským chlebom.

Svätý Ignác Antiochijský, žiak apoštolov Petra i Jána, keď mal byť roku 107 hodený v rímskom Koloseu divej zveri, napísal rímskej cirkvi toto:

„Dovoľte mi stať sa pokrmom divých zvierat, skrze ktoré môžem dosiahnuť Boha. Som Božím obilím a budem zomletý zubami šeliem, aby som sa stal čistým chlebom Kristovým.“

Svätý Ignác sa ním svojim svedectvom – martyriom – aj stal. Umrel v Koloseu, pod lateránskym pahorkom. Jeho krv s krvou všetkých mučeníkov sa ale stala semenom nových kresťanov. A po rokoch útlaku dal na tomto pahorku ku Kristovi obrátený cisár Konštantín postaviť chrám pre tú cirkev, ktorú sám Ignác Antiochijský nazval „prvou v krajine Rimanov“ a προκαθημένη τῆς ἀγάπης [*prokathemené tés agapés*] – quæ in caritate praesidet – teda „predsedajúcou spoločenstvu lásky“.

Práve tento chrám cirkvi, ktorá vyrástla z krvi mučeníkov, sa stal a podnes ostal miestom katedry nástupcov apoštola Petra. Stal sa, ako to je na jeho priečelí napísané: *Sacrosancta Lateranensis Ecclesia Omnium Urbis et Orbis Ecclesiarum Mater et Caput* – *Najsvätejšia Lateránska cirkev, matka a hlava všetkých cirkví mesta (Ríma) i sveta*.

Lateránska bazilika nie je len historická budova. Cez svoje kamene zviditeľňuje hlbšie tajomstvo. O ňom s teologickou jasnosťou i hĺbkou jemu vlastnou píše pápež Benedikt XVI. v bulle *Spes non confudit* – Nádej nezahanbuje, keď napísal:

„Lateránska bazilika, ako katedrála rímskeho biskupa, predstavuje viditeľný znak jednoty všetkých cirkví v katolíckom spoločenstve, ktoré má svoje centrum v Petrovom nástupcovi...“

Ona je matkou a hlavou všetkých chrámov mesta i sveta, pretože v nej má svoj stolec ten, ktorému Kristus zveril starosť o celé svoje stádo.“

Táto jednota Cirkvi s rímskym biskupom sa reálne diala cez Eucharistiu dávnou zvyklosťou, keď pri svätej omši, ktorej rímsky biskup predsedal, odovzdal konsekrované čiastočky Eucharistie diakonom, ktorí ich zanesli na iné miesta v Ríme, a tam boli pri tamojšom slávení Eucharistie vhodené do kalicha: Na znak jednej Eucharistie, jednej Cirkvi, jedného Kristovho tela.

Táto dávna prax z čias katakomb prešla do praxe Cirkvi, keď jej blažený cisár Konštantín daroval slobodu a pápež Miltiades roku 312 utvoril sídlo a postavil a posvätil baziliku na mieste domu Lateránovcov. Odtiaľ sa zanášala Eucharistia do ostatných chrámov v Ríme, ako povedal tento pápež: *ut una communio esset* – aby bolo jedno komúnium, jedno spoločenstvo.

Týmto sa Lateránska bazilika stala viditeľným zjavením učenia katolíckej Cirkvi, ako ju učil svätý Ignác Antiochijský, keď do Smyrny napísal:

„Majte jednu Eucharistiu, lebo jedno je Telo nášho Pána Ježiša Krista, a jeden kalich na spojenie v jeho Krvi, jeden oltár, tak ako je jeden biskup so zborom kňazov a s diakonmi... Kde sa ukáže biskup, tam nech je aj spoločenstvo; ako kde je Ježiš Kristus, tam je Katolícka Cirkev.“

Biskup a Eucharistia sú teda nevyhnutné pre pravú eklezialitu kresťanského spoločenstva. Cirkev tvorí Eucharistiu, a Eucharistia tvorí Cirkev. Toto je bytostná a substanciálna jednota: Lebo Cirkev, ktorá je Kristovo telo, podáva zo seba Eucharistiu, ktorá je Kristovo telo. A to len tým, čo toto telo ako údy spoločne tvoria.

Keď sa miestna cirkev zhromažďuje okolo svojho biskupa, ktorý má v nej svoj primát, práve tak sa všetky miestne cirkvi zhromažďujú pri primáte univerzálnom, ktorý patrí rímskemu biskupovi. Tým sa naplno zjavuje katolicita.

A ak je každý chrám kamenným obrazom miestnej cirkvi, potom práve kamenná bazilika na Lateránskom pahorku, v ktorej je katedra primátu a jednoty, je obrazom univerzálnosti a katolicity, obrazom živých duchovných kameňov, ktorí sa vbudovávajú do duchovného chrámu Cirkvi (porov. 1 Pt 2, 4). To je i naznačené úkonom posvätenia chrámu: tým istým olejom, tou istou krizmou, ktorou sme ako živé kamene, ako zrno nebeského chleba, ako živé údy Kristovho tela pomazaní v birmovaní, sú ňou pomazané i kamene chrámov Kristovej Cirkvi.

Od ôsmeho storočia sa už zvyk zanášať čiastku Eucharistie z Lateránu do iných chrámov v Ríme pominul. Ale Eucharistia, chlieb vytvárajúci jednotu Cirkvi, naďalej sýti a živí tých, ktorí sa do tejto jednoty zhromažďujú nielen v jednom chráme, nielen v jednom meste, ale po celom svete, cez celé dejiny až do príchodu toho, ktorý sa nám v Eucharistii dáva za pokrm pútnikov.

Prosme, v závere našej úvahy, Spasiteľa modlitbou z eucharistickej anafory zo spisu *Didaché*, ktorou sme naše zamyslenie začali:

*„Spomeň si, Pane, na svoju Cirkev,
zachráň ju od všetkého zla a zdokonaľ ju v tvojej láske;
zhromaždi ju zo štyroch vetrov,
posvätenú, do tvojho kráľovstva, ktoré si jej pripravil;
lebo tvoja je moc a sláva naveky. Amen.“*